

ערב רב

יונתן אמיר | ביקורת | 19/01/2014

חיים על תנאי

התערוכה "תנאי חיים" מציגה פרויקטים רבים של "אמנות מעורבת חברתית" המסייעים לנפגעים מכוח, וכמעט לא אחד שמאתגר את הכוח עצמו.

שיתוף 0

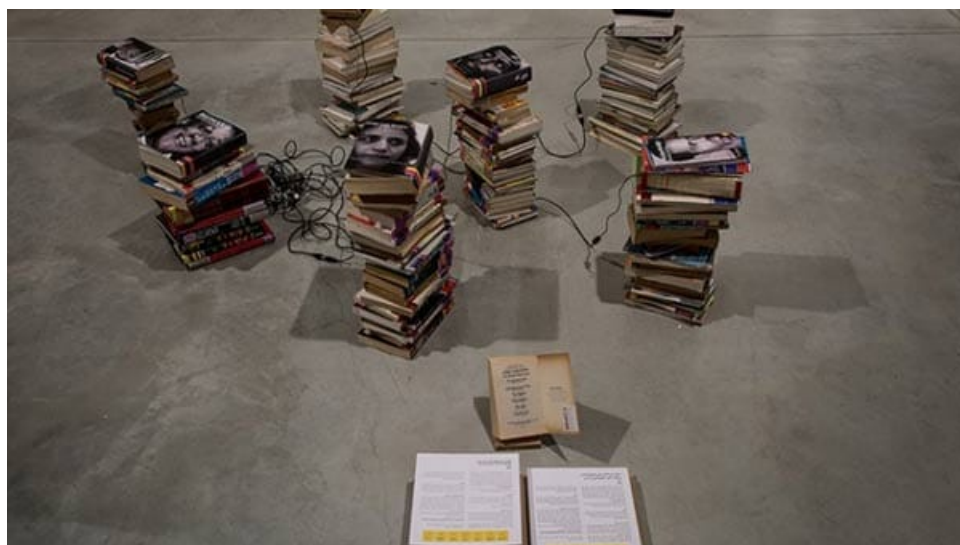
פוסט

פרט מתיעוד עבודתו של ויק מוניז

התערוכה הקבוצתית "תנאי חיים", שאצרו ורדית גרוס, סיגל ברנר, ויעל מוריה קליין במתחם ארטפורט, מציגה 34 פרויקטים של "אמנות מעורבת חברתית" – פרקטיקה אמנותית ה"מאמצת לחיקה מטרות וטכניקות מתחומים שאינם מקורבים לאמנות ומערבבת בין הקטגוריות השונות – עבודה קהילתית, תכנון עירוני, אג'נדות אזרחיות, שימור מסורות, מהפכות ועוד". אמנות מעורבת חברתית החלה לצמוח

בין השאר כתגובה לפטישיזציה והאקסקלוסיביות המזוהות עם אמנות חזותית. לעיתים צורת העשייה הזו קשורה לאובייקט אמנותי כלשהו ולעיתים היא נותרת כפעולה בלבד, ומכל מקום יש לה בד"כ שני מאפיינים מרכזיים: היא נוצרת בשיתוף פעיל של הציבור, ומעוגנת בזמן ובמקום ספציפיים. לכן כשאמנות מעורבת חברתית נודדת לתערוכות, ניתן להציג רק תיעוד ארכיוני שלה.

ספריית לוינסקי (מראה הצבה בתערוכה). צילום: דן חיימוביץ'

מבחינה זו, על פניו, "תנאי חיים" היא תערוכה מדויקת המכירה במגבלותיה. התערוכה נאצרה על בסיס התערוכה "living as form" שהוצגה ב-2011 בניו-יורק באוצרות נאטו תומפסון, אולם בניגוד לתערוכה הניו-יורקית הגדולה, "תנאי חיים" כוללת רק פרויקטים העומדים בקריטריונים של שיתוף ציבורי. בנוסף היא מעוצבת כמרכז למידה, וכך במקום לנסות ליצור אסתטיזציה מוזיאלית מלאכותית לצרכי תצוגה, בחרו האוצרות להציג את הפרויקטים באמצעות הסברים, תמונות וסרטונים המוצגים על הקירות, בספרים ובמסכי טאבלטים המונחים על שולחנות עבודה. זו תערוכה חינוכית במובן הטוב של המילה. מי שיקדיש לה שעה או שעתיים, יצא עם ידע מקיף למדי על שורת פרויקטים ייחודיים שנוצרו בארץ וברחבי העולם בשנים האחרונות, מעבודתו של ויק מוניז עם ממיני זבל בברזיל, עבור דרך פרויקט "מקהלת התלונות" של טלרבו קליינן ואוליבר קוטצ'ה-קליינן, שמזמין את המשתתפים להפוך את תלונותיהם לשיר מקהלה, קולקטיב "ווכנקלאזור" האוסטרי שמשתמש במשאבי אמנות על מנת להעניק טיפול רפואי לחסרי בית, וכלה בפרויקטים מקומיים כמו תערוכת המכירה "לחם ושושנים", הביאנלה לאדריכלות בבת-ים ו"אח גדול קטן".

שיצר מאיר טאטי בשכונת ג'סי כהן בחולון. המשותף לפרויקטים השונים הוא שימוש בצורות וכלים אסתטיים (שיר, מצלמה, פיסול סביבתי וכיו"ב), במשאבים אמנותיים (תקציבים, מוניטין, נדל"ן), או בעבודות שמלכתחילה נוצרו ע"י אמנים במסגרת אמנותית, תוך הסטתם ממקומם ויעודם המקורי לטובת פעולה חברתית משותפת שעשויה לחתור תחת משמעויותיהם הקודמות.

אולם לבחירה בתצוגה הסברתית על פני עבודות של ממש יש הסבר נוסף הקשור לפיל שבחדר, השוכן במתחם האמנות היוקרתי מיסודה של קרן תד אריסון. נניח לרגע בצד את הצקצוק הרגיל שנלווה לפילנתרופיה מהסוג הזה וננסה להתייחס לתערוכה באופן ספציפי. "תנאי חיים" מציגה אמנות שמבוססת על צורות שונות של פעילות בשיתוף הציבור, המיועדות להניע שינוי חברתי כלשהו – הגברת המודעות לזכותן של נשים על גופן, תמיכה במתנגדי משטר בסוריה, תיעוד של מסורות נעלמות וכיו"ב. המטרות הללו לא בהכרח מתנגשות עם הפעילות העסקית שמקיימת את "ארטפורט", אולם במסגרת יחסי הכוחות המוצגים בפרויקטים קשה לומר שהן מנותקות ממנה.

פרט מתייעוד עבודתו של ויק מוניז

מבין 34 הפרויקטים בתערוכה יש רבים שמסייעים לנפגעים מכוח, וכמעט לא אחד שמאתגר את הכוח עצמו. כך התערוכה מציגה ניסיון של הקבוצה הפלסטינית DAAR לפרק את הכיבוש, אך לא את חלקם של בנקים ישראלים בביסוסו ואת הרווחים שגרפו ממנו. היא מציגה את ספריית לוינסקי שנבנתה ע"י קבוצת אמנים לטובת האוכלוסיות הזרות

בדרום ת"א, אך לא את פעילותו ארוכת השנים של ארגון "אחותי", שתביעתו לצדק חברתי חורגת מתיקונים קוסמטיים. היא מציגה פרויקטים ראויים לכשעצמם של העצמת קהילות מוחלשות, אך נמנעת במופגן, מתוך עמדת כוח, מטיפול בגורמים ששומרים על חולשתן של קהילות כאלו. כפועל יוצא מכך בד בבד עם חיזוק הקהילות, התערוכה מדגישה את חולשתה של האמנות.

"תנאי חיים" מאמצת את בחירתם של אמנים מסויימים לתפקד כעובדים סוציאליים, ומציבה אותם בעמדה שולית ביחס לפוליטיקאים, עיתונאים, אנשי עסקים ושוטרים. טענה זו נכונה ביחס להרבה מפעלי אמנות פילנתרופיים, אולם בהקשר הנוכחי היא צורמת במיוחד. לתרבות קפיטליסטית יש לפעמים חוצפה לא ממוסדת שבתנאים מסויימים יכולה להפוך לכוח פרוגרסיבי, אולם כדי שזה יקרה היא צריכה להיות מסוגלת להעמיד גם את עצמה במבחן. כאשר היא אינה עושה זאת היא נותרת קירחת מכאן ומכאן, ולכן מי שיבקש לקיים את הציווי של העבודות בתערוכה (פעולות ציבוריות לשינוי וצדק חברתי), יגלה שהוא גם מקבל אמנות מסורסת, וגם משלם עמלות מופקעות לבנק הפועלים.

תנאי חיים – מתחם ארטפורט, ת"א

נעילה: 1.3.14

פורסם בנוסח מקוצר ב"טיים אאוט"

אמנות מעורבת חברתית ארטפורט בית אחותי ויק מוניז
ורדית גרוס יונתן אמיר יעל מוריה קליין לחם ושושנים מאיר טאטי
מקהלת התלונות נאטו תומפסון סיגל ברנר ספריית לוינסקי
קולקטיב DAAR קולקטיב ווכנקלאוזר קרן תד אריסון

שיתוף 0

פוסט

THE ARTIST PROJECT

The Artist Project: Vik Muniz

Artist Vik Muniz reflects on The Henry R. Luce Center for the Study of American Art in this episode of The Artist Project.

September 16, 2015
3 min. watch

From March 2015 to June 2016, we invited 120 artists—local, national, and global—to choose individual works of art or galleries that sparked their imaginations. In ***The Artist Project***, artists reflect on what art is, what inspires them from across 5,000 years of art, and in so doing, they reveal the power of a museum and The Met.

"The Luce Center is transgressive in that you're being empowered."

Vik Muniz reflects on The Henry R. Luce Center for the Study of American Art in this episode of The Artist Project—an online series in which artists respond to works of art in The Met collection.

About the Artist

Vik Muniz, born in 1961, is a Brazilian mixed-media artist and photographer.

Vik Muniz (Brazilian, born Sao Paulo, 1961)

Valentine, The Fastest, 1996

Gelatin silver print; 13 3/8 × 10 1/2 in. (33.9 × 26.7 cm). The Metropolitan Museum of Art, Purchase, Anonymous Gift, 1997 (1997.230.1) © Vik Muniz

ערב רב

יונתן אמיר | ביקורת | 25/05/2014

תמונות משום דבר

ככל שהביקור בתערוכה של ויק מוניס מתארך, מתגבשת ההבנה מדוע בחר צוות המוזיאון שלא ללמד עליה סנגוריה. נדמה שגם מי שמחבבים אמנות שעוסקת בקסמים פשוטים למראה ומטמורפוזות צורניות, יתעייפו מהסיפור אחרי 2-3 עבודות.

שיתוף 0

פוסט

ויק מוניס - העלמות מאביניון, בעקבות פיקאסו

ניש אינו חתום על תערוכתו של האמן הברזילאי-אמריקאי ויק מוניס "תמונות מכל דבר" המוצגת במוזיאון ת"א. היא נאצרה ע"י מנהלת המוזיאון סוזן לנדאו, שגם הקדימה דברי תודה בקטלוג, אולם מלבד התודות וטקסט אוטוביוגרפי שכתב האמן עצמו, הקטלוג אינו כולל אף טקסט אוצרותי ופרשני. אפשר לומר שעבודותיו של מוניס קלות לעיכול ומדברות בעד עצמן, ובכל זאת זה מוזר, משום שמוניס נכנס פה למועדון יוקרתי של אמנים שזכו להציג באולם המהודר ביותר באגף החדש של המוזיאון. חבריו למועדון הם רק כוכבי-על בינלאומיים כדאגלס גורדון, ג'ף וול ואנסלם קיפר. האם בכל צוות האוצרות של המוזיאון לא נמצאה אפילו אחת שתדע להסביר מדוע זכה מוניס לכבוד הגדול, מה בעבודתו מצדיק תערוכה שכזו בישראל, מה היא מגלה והיכן היא עומדת ביחס למגמות אחרות באמנות בת זמננו?

ויק מוניס – העלמות מאביניון, בעקבות פיקאסו

מוניס, שמתאר את עצמו כאמן המתעניין בתפיסה של דימוי, נולד בשכונת עוני בברזיל, היגר לארה"ב באמצע שנות ה-80 ומאז פועל בניו-יורק. הוא מרבה להציג, וזכה לפרסום רב בזכות סרטה התיעודי של לוסי ווקר "אמנות בזבל", שעקב אחר פרויקט משותף לאמן ולשישה מלקטי אשפה העובדים במזבלה ענקית בברזיל. הסרט מוקרן בתערוכה,

והטקסט הנלווה לו מבהיר את מהותו של ה"שיתוף" הזה: המלקטים, שמוזכרים בשם הפרטי בלבד, "נבחרו" ו"גויסו", ואילו מוניס "תרם" את הרווחים.

התמונות שיצר מוניס עם המלקטים הן דיוקנאות ענק המורכבים מאשפה. זה סגנון עבודתו של האמן, ומכאן נגזרת גם כותרת התערוכה "תמונות מכל דבר". הוא מציג סדרות של עבודות העשויות אשפה, אבק, חוטי תיל וחוטי תפירה, חיילי צעצוע, סירופ שוקולד, יהלומים וחומרים נוספים המעוצבים כך שיראו כתמונה. החומרים משתנים מעבודה לעבודה אך הדרך זהה: האמן בוחר דימוי מפורסם מתולדות האמנות, הצילום המגזיני וכיו"ב, יוצר את הדימוי באמצעות החומרים השונים, מצלם את התוצאה ומגדיל. דיוקנו של זידמונד פרויד עשוי סירופ שוקולד, תצלום הנשיקה בכיכר טיימס משוחזר ברישום וצילום מטושטש שמעניק לו נופך של אותנטיות, ציור "העלמות מאביניון" של פיקאסו העשוי חלקי פאזל צבעוניים, רנואר של גזירי עיתון, ורישומי ארמונות אירופאים שנחרטו באמצעים טכנולוגיים מתקדמים ע"ג גרגר חול. כך פעילות שמקובלת למדי בחוגי יצירה לילדים, שם נהוג לפזר אדמה ודבק פלסטי על נייר ולהתפעל מן הציור הלא-שגרתי שיוצא, הופכת תחת ידיו של מוניס לגדולה, משוכפלת וכלכלית.

ויק מוניס – תצלום פעולה

ככל שהביקור בתערוכה מתארך, מתגבשת ההבנה מדוע בחר צוות המוזיאון שלא ללמד עליה סנגוריה. זו תערוכה אינפנטילית ושמחה בחלקה שמתאימה לאגף הנוער, והעובדה שהיא מוצגת באולמות הקדמיים מעידה על אופיים של מוזיאונים בני זמננו לא פחות מכפי שהיא מעידה על עבודתו של מוניס. הטריקים הוויזואליים מתקשים להתגבר על האפקט של עצמם, ונדמה שגם מי שמחבבים אמנות שעוסקת בקסמים פשוטים למראה ומטמורפוזות צורניות יתעייפו מהסיפור אחרי 2-3 עבודות. אפילו המבט הזר לכאורה של אמן פריפריאלי המתייחס לזרם המרכזי של תולדות האמנות נותר בלתי מטופל בצורה מביכה ממש, וכך נותרים הצופים עם פרויד מסירופ הנותר כתמונת סירוף, ושום פרשנות פרוידיאנית לא תצליח לחלץ ממנו מטען נוסף. גם בהיבט החברתי של "העצמה קהילתית" החביב כ"כ על פטרוני אמנות בני זמננו, מצטיירת אמנותו של מוניס כמקרה חלש וצדקני – מין סיפור סינדרלה קלאסי שנועד להפנות את המבט למקרה ההצלחה הבודד ולהתחמק מאינספור הנשאים מאחור.

ויק מוניס – תמונות מכל דבר

מוזיאון ת"א

נעילה: 2.8

פורסם בנוסח דומה ב"טיים אאוט"

ויק מוניס יונתן אמיר מוזיאון תל אביב סוזן לנדאו

שיתוף 0

פוסט

מיון לפי הישנות ביותר

0 תגובות

הוספת תגובה...

פלאגין התגובות של פייסבוק

5 תגובות על תמונות משום דבר

חשבתי שאני לבד

צופיה | 26 מאי 2014, 22:20 | הגב

ויק מוניז יכול להיות סימפטום לעולם אמנות חולה מאד, שהמיסחור העביר אותו על דעתו. ויק מוניז יכול גם להתפרש כאמן חתרן, המעיר הערה צינית על עולם אמנות חולה.

ויק מוניז במפורש לא מציג סדרות של עבודות העשויות אשפה, אבק, חוטי תיל וחוטית תפירה, חיילי צעצוע, סירופ שוקולד, ויהלומים, הוא לא מציג את הקולאזים הקטנים

אמנות

תערוכה • ויק מוניז - בין שוקולד לאבק

ויק מוניז, האמן הברזילאי הידוע בעולם, מציג במוזיאון ת"א את התערוכה "תמונות מכל דבר", המשתמשת בחומרים מפתיעים ובהבעת חוקרת אותם

לעקוב

איתן בוגנים

26 במרץ 2014

התערוכה המקיפה הראשונה בישראל של האמן הברזילאי ויק מוניז, "תמונות מכל דבר", תיפתח ביום חמישי בערב במוזיאון תל אביב לאמנות (שאל המלך 27). התערוכה הכמעט רטרוספקטיבית תסקור את הקריירה המגוונת של מוניז, ויוצגו בה מרבית סדרותיו היותר-מוכרות כמו "תמונות שוקולד", "תמונות אבק", ו"תמונות זבל". סוזן לנדאו, אוצרת התערוכה, בחרה לתלות את העבודות של מוניז באופן כרונולוגי, מרעיון לרעיון, על מנת "לתאר תמונה ברורה את היצירה ואת ההתפתחות של מוניז. ההליכה הכרונולוגית בתערוכה מסבירה באופן הכי טוב את יצירתו".

מוניז, יליד 1961, שגדל למשפחה ממעמד הפועלים בשכונת עוני בסאו פאולו, נחשב כיום לאמן הברזילאי המצליח ביותר בעולם. הוא חי ועובד בניו יורק מאז שנות ה-80, ומשתמש בחומרי גלם שונים ומשונים, כמו שוקולד, אבק, יהלומים, פאזלים, צמר גפן, חוטי תיל, סוכר, צעצועים ופסולת. לנדאו רואה במוניז אמן קונספטואלי "שמכניס תהליך נוסף, מתווך, בין הרדימייד לתוצאה". בעזרת מניפולציות ומשחקים עם קנה־מידה ופרספקטיבה בוחן מוניז תפישות וייצוגים חזותיים, תוך כדי התייחסות ישירה אל תולדות האמנות, ההיסטוריה והמדע. עבודותיו של מוניז מתעתעות ונעות בין החזות התלת־ממדית המקורית שלהן לשטיחות של נייר הצילום. בסופו של תהליך הבנייה מצלם מוניז את העבודות "ומפיק דימויים היברידיים, שבהם החומר מנוגד פעמים רבות לדימוי", מציינת לנדאו. התוצאה של התהליך היא סדרת צילומים מודפסים, "המאתגרים את אופני הצפייה המקובלים ומעלים שאלות בדבר ניכוס, מקור ושעתוק".

ויק מוניז, "אמרסון" (מתוך הסדרה "תולדת המצוקה"), 1998. צילום: באדיבות גלריות זיפאס

לנדאו מאזכרת בקטלוג התערוכה את הפורטרטים של הצייר האיטלקי ג'וזפה ארצי'מבולדו, המורכבים מאובייקטים שונים כמו פירות, ירקות, פרחים וחיות. העבודה "תצלום פעולה", למשל, נעשתה בעקבות צילומי הידוע של הנס נאמות בו נראה ג'קסון פולוק עובד על ציור בסטודיו. מוניז שיחזר את הצילום בעזרת סירופ שוקולד, צילם אותו והדפיסו בדפוס בסייברכרום איכותי וצבעוני.

את הפורטרט המפורסם של צ'ה גווארה הוא שיחזר עם שעועית שחורה, ופעולה זהה, רק עם חומרים אחרים כאמור, הוא ביצע על דימויים של וורהול, באס יאן אדר, פיקאסו, קלימט, בוטיצ'לי, קראווג'יו, ועוד. מניפולציה נוספת שמפעיל מוניז היא ביחס שבין הגודל של הדימוי המקורי לדימוי שהוא מייצר. למשל, אחת העבודות הגדולות בתערוכה היא במקורה ציור קטן ממדים של גרהרד ריכטר הגרמני.

מוניז כינה את עצמו בקטלוג לתערוכה "המוזיאון הדמיוני" מ-2011, "כלהטוטן לואו־טק", והסביר כי "משמעות העבודה עם חומרים היא עבודה עם עצם מהותו של מה שיש לחומר להציע". מבחינתו, העבודה מגדירה את החומר והחומר מגדיר את העבודה. "תהליך העבודה שלי תמיד עוסק בקשר הפרדיגמטי בין חומריות וקונספט בעבודת האמנות".

בחלל קטן וסגור במרכז התערוכה תוצג גם העבודה הידועה ביותר של מוניז, הסרט התיעודי המצוין "האמנות בזבל" שביימה לוסי ווקר. הסרט שהיה מועמד לפרס האוסקר מתעד במשך שלוש שנים את עבודתו של מוניז במזבלה הגדולה ביותר בעולם, גני גרמאשו בפאתי ריו דה ז'נרו. הסרט עוקב אחר שיתוף הפעולה האמנותי של מוניז עם קבוצה של catadores, מלקטי אשפה, שמיחזרו זבל יחד עם מוניז ויצרו באמצעותו את הדיוקנאות שלהם.

בפתיחת התערוכה יכבד מוניז את הקהל בנוכחותו, וביום שישי בצהריים ירצה על עבודותיו במוזיאון תל אביב לאמנות.

לחצו לקבלת עדכונים בנושא:

הבית

J

זבל איכותי: האמן ויק מוניס מתארח בישראל

ynet פורסם: 27.03.14, 19:04

ב-2011 יצא לאקרנים הסרט הדוקומנטרי "האמנות בזבל". לאורך שלוש שנות צילומי הפרויקט תיעדו הבמאים לוס' ווקר, קארן הארלי וז'ואו ז'ארדים את עבודתו של האמן הברזילאי יוק מוניס במחבלות ארצו בחיפוש אחר אוצרות אשפה שישמשו אותו לצורך יצירת אמנות. כך מתוך הנשאריות שמותרות אחרות הצריכה הקפיטליסטיים מצלים מוניס ליצור בלחלות של תרבות נאבית. יצירות אמנות נאות.

שתף בפייסבוק

הדפסה

שלח כתבה

תגובה לכתבה

הטריילר של "האמנות בזבל"

מאז צאתו, הסרט "האמנות בזבל" היה מועמד לאוסקר בקטגוריה הדוקומנטרית ב-2011, זכה להצלחה בכירה בפסטיבלים בחו"ל, ואף בקרב הקהל הישראלי שנהר לסינמסקופים כדי לצפות בו. עתה ניתן לצפות גם ביצירות עצמן בתערוכה "תמונות מכל דבר" במזיאון תל אביב לאמנות, אשר נפתח היום בחנוכות האמן עצמו.

דיוקן עצמי של ויק מוניס. "אני עצוב מכדי לספר לכם" (בעקבות באס יאן אדר), 2003

ויק מוניס מתגורר ועובד בניו יורק ובריו דה ז'נרו שבברזיל מולדתו. הוא נוהג להציג דימויים מוכרים מתולדות האמנות, המדע, ההיסטוריה והתרבות פופולרית, העוברים תהפוכות בחומרים יומיומיים, מפתיעים ומתכלים כגון, סוכר, סירופ שוקולד, קטשופ, ילומים, אבק ופסולת. זהו תהליך מורכב שסופו דימוי חדש צילומי. בתערוכה "תמונות מכל דבר", יוצגו מרבית סדרותיו הידועות, כגון "תמונות שוקולד", "תמונות אבק", "תמונות אדמה" ו"תמונות זבל".

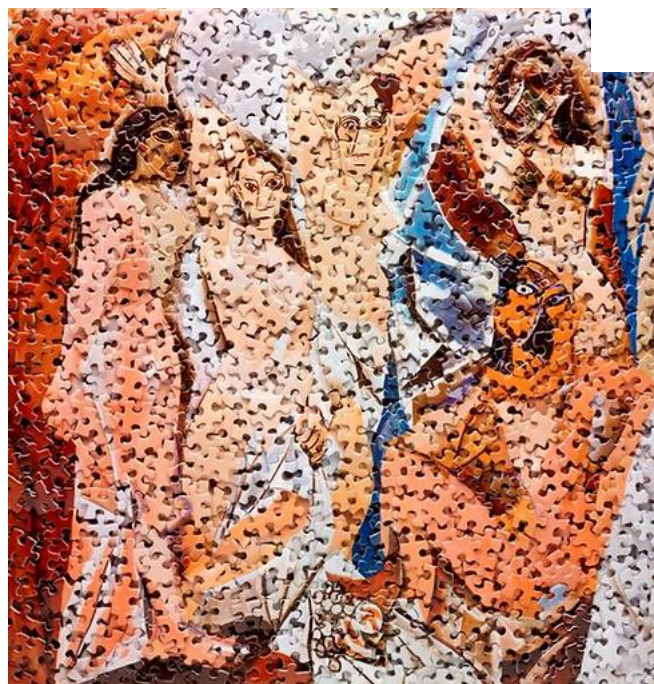
"הולדת ונוס" (בעקבות בוטיצ'לי), 2008

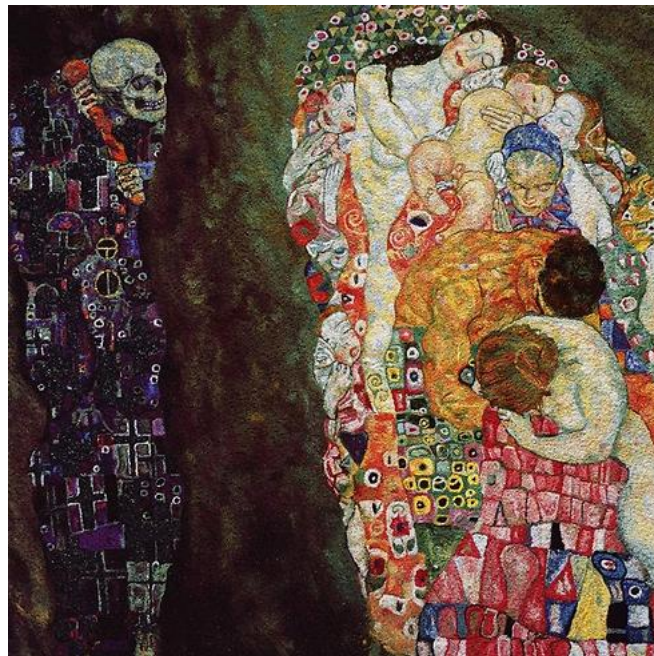
"מרילין המדממת", 2001

"צ'ה" משעועית שחורה (בעקבות אלברטו קורדה), 2000

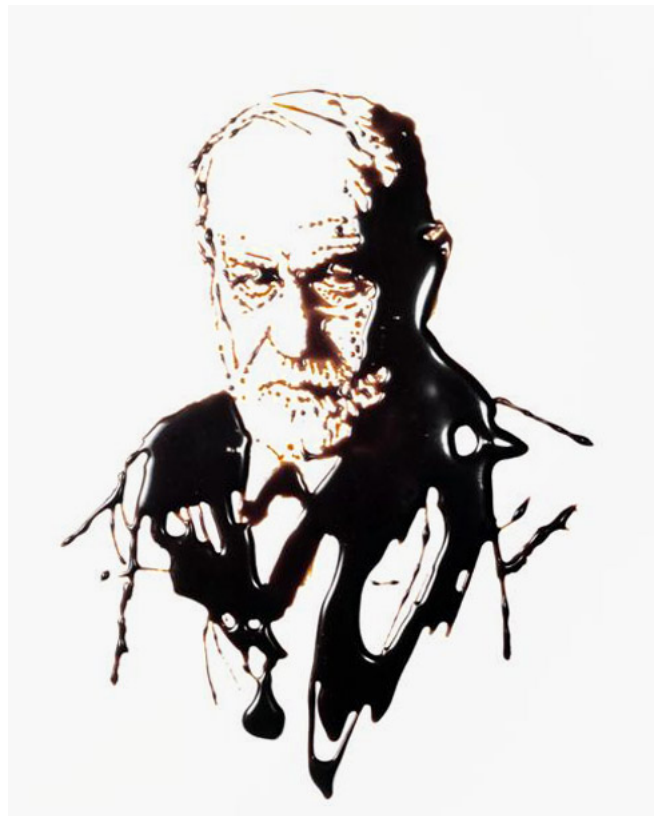
"העלמות מאביניון" (בעקבות פבלו פיקאסו), 2009

"המנוחות והחיים" (בעקבות גוסטב קליימט), 2006

תצלום פעולה (בעקבות הנס נאמוט), 1997

"זיגמונד", 1997

"חייל צעצוע", 2003

"אטליס קרלאו", 2008

[מצאתם טעות בכתבה? כתבו לנו](#)

✉ לפנייה לכתב/ת

שלחו כתבה שתף ב- שתף ב-

תגיות: מוזיאון תל אביב

מצטרפים להצלחה הבאה בכפר סבא - כפ"ס צפון

מידע נוסף

A.B MORENO - יזמות ושיווק נדלן | ממומן

רק אחרי שמקבלים את הדירה מתחילים להחזיר משכנתא: השיטה הפורטוגלית שמשגעת ישראלים

calcalist | ממומן

נמצא הקורס המשתלם ביותר במרכז שמבטיח לכם עבודה יציבה ומכניסה

מידע נוסף

אגד | ממומן

חסרים מורים בישראל? קיימת שיטה לניבוי השתלבות מורים במערכת

| ממומן

Want to know more? [click here](#)

ממומן

אמנות בהזדמנות

בעזרת פסולת מכל הסוגים הצליח ויק מוניז להפוך מנער ברזילאי עני לאחד האמנים המצליחים והנמכרים בעולם • בתערוכה הראשונה שלו בישראל, שנפתחה במוזיאון תל אביב, באה לידי ביטוי גישתו המקורית לחיים

עדי רובינשטיין

עודכן 28/3/2014, 01:03, 01:03, 28/3/2014

0

הייתי משלם על מה שאני עושה". ויק מוניז, השבוע במוזיאון ת"א לאמנות צילום: יוסי זליגר // "הייתי משלם על מה שאני עושה". ויק מוניז, השבוע במוזיאון ת"א לאמנות

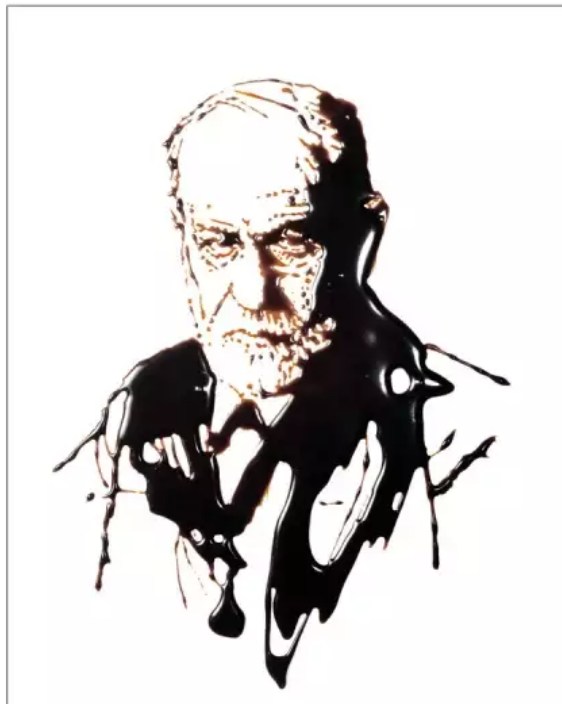
- ✉ קשה להפריז במידת הנחמדות של ויק מוניז. למעשה, היא בולטת למרחקים. אחד האמנים המצליחים ביותר בעולם כיום, ובעל ההכנסות הגבוהות ביותר בקרב האמנים הברזילאים בעולם, הוא פשוט ולפני הכל איש נחמד, כזה שגם 30 שנה בארה"ב לא עקרו ממנו את הסחבקיות או הדביקו לו את הפוליטיקלי קורקט המאוס. אולי זו הפשטות הדרום-אמריקנית, אולי ככה זה כשבגיל 53 כבשת כל במה אפשרית, זכית להכרה מכל מבקר ומוזיאון חשובים, והסרט שנעשה על אודותיך היה מועמד לאוסקר; ואולי כי תל אביב, שם נפתחה בסוף השבוע התערוכה שלו, "תמונות מכל דבר", המסכמת 25 שנות יצירה, חיבקה אותו השבוע כפי שהיא מחבקת הרבה אמנים זרים שמגיעים הנה.

רוצים לקבל עוד עדכונים? הצטרפו לישראל היום בפייסבוק

אני רוצה להיות ההוגו צ'אבס של האמנות", מעיד על עצמו מוניז, שאם צפיתם בסרט "הדוקומנטרי המצליח שהוא עומד במרכזו, "האמנות בזבל", זכיתם להצצה קטנה לחייו המרתקים. הוא נולד בסאו פאולו למשפחה שהוא מגדיר כ"מעמד ביניים נמוך, נמוך, נמוך". בילדותו עבד בסופר מקומי כמסדר עגלות. כשהצליח למצוא עבודה טובה יותר בגיל 18 במשרד פרסום, כבר חשב שמצא את פתח היציאה מחיי העוני האופייניים כל כך לצעירים מהמעמד שלו בברזיל.

רק שאז נקלע מוניז הצעיר לקטטה ברחוב, וכשניסה להפריד - נורה ברגלו. היורה, בן של אחד הקבלנים העשירים בברזיל, העניק לו סכום כסף עצום במושגים של שנת 1982, רק כדי שהאחרון יימנע מתביעה. מוניז לקח את הכסף, עלה על המטוס הראשון לשיקגו, החל בלימודי אמנות בניו יורק והשאר כאמור היסטוריה.

בשלב הראשון הוא החל לפסל, ואחר כך התחיל לייצר סדרות מחומרים שונים: סוכר, שוקולד, שעועית, חוטי תיל, יהלומים, זבל, סלילים. הוא שילב נגיעות בדימויים המוכרים ביותר של וורהול, דה וינצ'י, סזאן, פולוק, גויה ועוד. אחרי שהוא מסיים את תהליך העבודה, בדרך כלל על הרצפה, מוניז מתייצב מעל יצירתו, והתמונה היא היצירה הסופית שיוצאת אל העולם הרחב.

זבל כחומר גלם. מיצירותיו של מוניז

באמצע שנות האלפיים, כשכבר נחשב לאחד האמנים המוכרים בעולם, הוא החליט ליצור את הפרויקט המעניין ביותר שלו, שבו חזר לברזיל אל גני גרמאשו - המזבלה הגדולה ביותר בעולם. מדי יום מגיעים אליה 7,000 טונות זבל מריו דה ז'ניירו ומסביבותיה, ואלפי בני אדם ממיינים בה את הזבל.

מלקטים שולפים מהמזבלה מדי יום 200 טונות של חומרים בני מיחזור. מוניז יצר 3,000 עימם פרויקט אמנותי, שעזר לחלקם להשתדרג כלכלית, חשף אותם לעולם האמנות ונתן תקווה לחייהם האומללים בפאבלות (שיכוני העוני בברזיל; ע"ר). הסרט שהנציח את האירועים היה מועמד לאוסקר בקטגוריית הסרט הדוקומנטרי הטוב ביותר. הוא זכה בפרסים בפסטיבל סאנדנס ובפסטיבל ברלין.

לשנות מסלול

התערוכה הנפלאה שלו, הראשונה עבורו בארץ הקודש, מלמדת יותר מכל על האיש שמרגיש את התקופה שהוא חי בה, כך נדמה, בניואנסים כל כך דקים, שהופכים אותו לאמן כל כך גדול. "האמנות והדרך שאני חי בה את החיים שלי, היא קודם כל מהאמונה. באמנות זה חשוב, כי אתה מתחיל תהליכים ואתה לא יודע איך הם ייגמרו, אבל גם בחיים עצמם זו גישה שאני מאוד מאמין בה", הוא אומר, רגע לפני שהוא נכנס לעוד הרצאה והדרכה על התערוכה.

זו הפעם הראשונה שלו בישראל, והוא כבר נדלק. המוח שלו רץ במהירות של 120 קמ"ש על הרעיונות שהמקום הזה מביא לו. "כשבאתי לכאן ראיתי את רצועת החוף הענקית שמחברת בין כל חלקי העיר, ושאלתי את עצמי אם פה זה כמו בברזיל. כי בברזיל אתה יכול לקרוא עיתונים, לגלוש באינטרנט, בפייסבוק, באינסטגרם, אבל אם אתה באמת רוצה לדעת מה "קורה, אתה חייב ללכת לים. רק שם אפשר להתעדכן באמת

בברזיל הוא סופג לא אחת ביקורות. לא אחת מאשימים אותו בכך שהוא "יורד אל העם", בכך ששיתף פעולה בעבודותיו עם דברים כגון טלנובלות, אבל הוא מניף את ידו בביטול ומחייך: "היית צריך לראות איך הם הרימו את האף, שאלו אותי אם אני מוכר את האמנות שלי בזול. אבל זו הדרך שלי לתקשר עם כל הרבדים של החברה

כשאני בא למוזיאון ורואה את הילדים הקטנים נוגעים, משתוללים ונשכבים ליד העבודות שלי, אני מבין שעשיתי משהו נכון. אני מרגיש שאני לומד מהילדים שלי לא פחות ממה שהם לומדים ממני. אני אבא מאוד ילדותי. אני חושב שאחד הדברים שאני טוב בהם הוא להיות "אבא, מהסיבה שאני מאוד אוהב את זה

גדלת בשכונת עוני, וסיפרת שהיחס לאמנות מצד ההורים שלך היה נושא לא פתור אצלך.

ההורים שלי היו פעם ראשונה בחייהם במוזיאון רק כשאני הצגתי שם. לפני זה הם באו "לראות עבודות שלי בגלריה ואבא שלי ניגש אלי ככה בשקט ושאל אותי: 'כמה שילמו לך בשביל לשים את התמונות האלו על הקיר?' הסברתי לו שאני עוד לא יודע, אבל תיכף אנחנו נראה מי מהאנשים קנה את התמונות האלה. אבא שלי הביט בי ושאל: 'מה זאת אומרת קנה, למה קנה?' הסברתי לו שהוא אוהב אמנות, ושהוא מוכן לקנות את התמונות שלי. הצבעתי על אדם שקנה תמונה שלי ב-5,000 דולר. אבא שלי הביט בי ושאל - 'בכמה?' צחקתי ואחרי דקה כבר ראיתי אותו ניגש לאדם הזה ומשוחח איתו. כל הזמן אומרים לי 'תראה כמה קשה אתה עובד', ואני אומר להם שהייתי משלם על מה שאני עושה. אני תמיד זוכר את הסיבה "שאני בן יחיד, זה כי להורים שלי לא היה עוד כסף לכלכל עוד ילד אחד

ועדיין, גם בסרט על הפרויקט שעשיתי, "האמנות בזבל" עולה השאלה המהותית, והיא העבודה עם אנשים מהשוליים של החברה; בסופו של תהליך אתה עולה על המטוס - והם נשארים בעוני.

אני חייתי בעוני כזה ואני אומר לך שהייתי רוצה לקבל הזדמנות, ושכל אחד שחוזה עוני רוצה לקבל הזדמנות. העבודה עם האנשים בסרט הצליחה, כי אני דובר את שפתם. הבעיה הכי גדולה כשאתה עני, היא שאתה עסוק בהישרדות כלכלית

וכשאדם עסוק בהישרדות כלכלית, אז המסלול שלו מאוד קבוע. אני טוען שגם לאנשים הללו, במצב הזה, יש אפשרות למצוא לעצמם מסלול שונה. אבל אני יודע שחייבים לתת להם את הכלים הנכונים כדי לבחון את הדברים, ורק אז הם באמת יקבלו פרספקטיבה טובה יותר על "החיים".

"אני לא פילנתרופ"

ומוניז אכן נותן את כל הכלים האפשריים. הוא פתח בתי ספר בטמזניה, ביפן וכמובן במכורתו ברזיל, אשר בהם הוא מממן לילדים לימודי אמנות, אבל משלב גם שיעורי מתמטיקה, היסטוריה ושפה נוספת. הוא שגריר של רצון טוב באונסק"ו ובעוד כמה פרויקטים חברתיים ברחבי העולם.

הבחור שרוצח מישהו בפאבלות הרי חושב שחיו של זה שהוא רצח, חשובים פחות מהחיים שלו עצמו. אבל אילו הרוצח הזה היה פעם אחת שומע מוסיקה קלאסית, הולך לאופרה או קורא ספר, פשוט קורא ספר, הוא היה מבין את העולם הזה הרבה יותר טוב. ההחלטות שלו היו שונות, כי הוא היה קודם כל מבין את המשמעות של העולם שאנחנו חיים בו.

אתה יודע, היה לי קשה מאוד בתקופה הראשונית בניו יורק. הרי זו לא היתה הסביבה הטבעית שלי, ורק בפעם הראשונה שחזרתי לברזיל כדי לעבוד עם הילדים העניים בסלבדור, התחלתי להבין את הדברים טוב יותר. הבנתי בפעם הראשונה שהשארתי את הילד העני מאחור בברזיל ברגע שנחתי בארה"ב. הייתי חייב לסגור עבורי את העניין הזה. אז במקום להישאר שם שבועיים, נשארתי שם שלושה חודשים, כי זה היה מבחינתי הדבר הכי חזק והכי "נכון לעשות".

למי שמביט מבחוץ נראה שבברזיל המצב הולך ומידרדר, ושהבחירות שייערכו השנה קריטיות לעתיד המדינה

אני גדלתי בברזיל תחת דיקטטורה צבאית. פחדת להגיד את מה שאתה חושב ובעיתונים כתבו את הדברים שהשליט רצה שיכתבו. לכן אני חושב שעכשיו בוודאי יותר טוב. יש בעיה בברזיל הנמשכת עשרות על גבי עשרות שנים, והיא השחיתות. המוסדות השלטוניים מלאים באנשים רעים, וכשבשלטון יש אנשים רעים, מובן שבחלקים רבים בעם יש אנשים רעים. בגלל זה נוצר מצב שבו או שאתה עני או שאתה עשיר

אני תמיד הייתי בצד העני. האמנתי שאין לי בכלל מה לחפש בצד העשיר, ואלו בדיוק הדברים שאני רוצה לשנות. אני, בניגוד לפוליטיקאים, לא עושה זאת ממקום של תלונה, של 'מה לא בסדר'. בחרתי להיות אמן ומשם הכוח שלי לעזור לאוכלוסייה חלשה, ובמיוחד

לילדים. עם הנתונים הללו אני פועל. נמאס לי לשמוע את התלונות כל הזמן. לי יש עכשיו את היכולת ואני עוזר. אני לא פילנתרופ ואני לא עוסק בפילנתרופיה. תמיד כשאתה מוציא תמונות למכירה למען נזקקים - הן נמכרות בפחות כסף. אני עושה את מה שאני עושה, כי זו פשוט "הרגשה שמספקת אותי. היא גורמת לי להרגיש יותר טוב

אבל הציפייה מאמן היא לתת איזו הצהרה על החברה ועל הפוליטיקה בעולם

וזו טעות מוחלטת. במה הדעה שלי יותר טובה משל הכבאי, מוכר הלחם או המנקה של" המוזיאון? להפך, אני חושב שהדעה שלנו היא פחות טובה משל האנשים הללו, כי הרי אנחנו אמנים, חיים על איזה ענן בשמיים, עסוקים בעניינים שלנו ומנותקים מהעולם בסטודיו. פוליטיקאים עסוקים בהעברת מסרים, אני עסוק בהעברת סיטואציות. אבל אני כן חושב שחשוב להגיד: דרך האמנות אנחנו יכולים לחדד נושאים כגון אתיקה, וכן להביט על החברה "ולגעת בנקודות העיקריות בה. את התלונות נשאיר לפוליטיקאים

באחת העבודות המעניינות שלו נראית זברה ענקית במרכז היצירה, ומסביבה עשרות דימויים שכמו לא קשורים אחד לשני, אך יוצרים יחד תמונה מרתקת. "ביני לבין עצמי אני קורא ליצירה הזו 'הפרעת קשב'", מתחיל מוניז להסביר, "כי לדעתי זו בדיוק החברה שאנחנו חיים בה כרגע. אסביר לך למה אני מתכוון - מתי בפעם האחרונה קראת ספר? מתי בפעם האחרונה התעמקת ארוכות בטקסט? אני מדגיש, התעמקת, לא רק סרקת עם העיניים כפי שאנחנו עושים? אני אמן, ואני אומר לך שאני לא זוכר מתי בפעם האחרונה עברתי על ספר תמונות כפי שהייתי עושה פעם. זו ההשפעה של העידן שאנחנו חיים בו, ויש לזה חשיבות אדירה, כי זה מחלחל לכל אחד מאיתנו. כאמן, חשוב לי להראות את הדבר הזה, כי בעוד כמה שנים, כשישאלו איך היינו ואיך הדברים נראו כאן, התמונה הזו תייצג נאמנה את המקום שממנו "יצרתי

זבל כחומר גלם. מיצירותיו של מוניז

קשה להפריז בחשיבות של מוניז לאמנות העכשווית, אך כמו כל יוצר עכשווי הוא ממחר להעלות את התמונות מהפתיחה בתל אביב לאינסטגרם, ולא מפסיק לעדכן. הוא עובד על עשרה פרויקטים במקביל, כולם לעתיד הקרוב. המרכזי מכולם הוא יצירה ענקית שקשורה באלבום המשפחתי

הסיבה שבחר באלבום המשפחתי, לדבריו, "קשורה לכך שאנחנו מאבדים אחיזה עם המציאות שלנו. זה בא לידי ביטוי לדוגמה בשימוש בנייר. פעם לנייר היתה כזו חשיבות לצלם, ועכשיו הוא בדרך להיעלם מעולמו של הצלם. האלבום המשפחתי שלנו הוא דוגמה מצוינת. לכל אחד יש את המסלול הקבוע באלבום, נכון? הלידה, חגים, ההליכה לצבא שמשותפת לישראל ולברזיל, החתונה, הלידה של הילד, ומתישהו אצל כולם זה נעצר, אצל כל אחד "בנקודה אחרת".

מוניז אסף עד עכשיו אלפי תמונות מאלבומים משפחתיים מכל רחבי העולם. "אני רוכש אותם הוא מספר, "ואני מנסה ליצור מתוך זה דבר שישמר את, "eBayמכל מקום ובמיוחד ב־"התחושה הזו שעוד אפשר להחזיק משהו ביד, שיש עוד משהו מוחשי בעולם הזה

פתאום הוא נזכר: "זה כמו שסבתא שלי תמיד הדביקה את הכוסות אצלנו בבית ושמרה עליהן מודבקות למרות שבחלקן לא באמת השתמשנו. אחרי זמן מה הבנתי שהסיבה שהיא שומרת על הכוסות היא כי הדם של המשפחה עובר דרכן; זו הדרך שלה לשמור על "הזיכרונות. אז כנראה זה המקום שממנו אני מגיע ליצירה הזו ולעיסוק שלי באמנות

Artnet Auctions

How Vik Muniz Reworks Iconic Paintings with Unconventional Materials

The Brazilian artist photographs reinterpretations of iconic images from art history created with some unlikely materials.

Vik Muniz, *Dora Maar, After Picasso* (2007) from "Pictures of Pigment." Est. \$50,000–\$70,000.

Artnet Auctions June 21, 2024 [Share This Article](#)

Appropriation of images or objects with little substantial changes to them is a long and revered method of artmaking. 20th century luminaries like Andy Warhol, Robert Rauschenberg, and Deborah Kass pioneered this method, as well as artists such as Roy Lichtenstein and Sherrie Levine, and it continues to appeal to contemporary

practitioners. Brazilian artist Vik Muniz has developed a distinctive method of appropriating images within his practice.

The best of Artnet News in your inbox.

[Sign up for our daily newsletter.](#)

Vik Muniz, *Floor Scrapers, after Gustave Caillebotte* (2011) from "Pictures of Magazines." Est. \$30,000–\$50,000.

Primarily known for his work in photography, Muniz works predominantly with canonical images from art history and reconceptualizes them using untraditional, and often surprising materials, such as chocolate syrup, gemstones, ephemera, and accumulations of trash. These works at first glance are usually immediately recognizable by way of their antecedents—but with an obvious twist.

Muniz's *Floor Scrapers, after Gustave Caillebotte* (2011) from the "Pictures of Magazines 2" series—included in Artnet Auctions' [Vik Muniz: In Focus](#) sale, currently live for bidding—shows the three figures from Caillebotte's original painting *Les raboteurs de parquet* (1875), however in this iteration they and the vignette they occupy are created from carefully torn out pieces of various print publications, such as fashion and news magazines. The subsequent photograph of the collaged pieces results in a piece that is several degrees removed from Caillebotte's work, imbued with the contemporary associations of the magazine snippets and connotations of being created from materials intended to be ephemeral.

Vik Muniz, *Mahana No Atua (Day of the Gods) After Gauguin* (2005) from "Pictures of Pigment." Est. \$25,000–\$35,000.

In Muniz's "Pictures of Pigment" series, the artist further plays with the boundaries of traditional medium and genre by recreating images with raw, powdered pigments. In works such as *Dora Maar, After Picasso* (2007), also in the sale, referencing the 1937 work by Pablo Picasso *Portrait de Dora Maar*, the details of the latter's work are meticulously recreated from raw pigment. Considerations around materiality, technique, and the various states of creation are brought to the fore, as well as questions around the life of an artwork. From the same series and engaging with parallel themes is *Mahana No Atua (Day of the Gods), After Gauguin* (2005), wherein the composition garners a distinct level of color saturation and clarity through the carefully arranged pigment.

Vik Muniz, *Sunflowers, after Van Gogh* (2002) from "Pictures of Colors." Est. \$5,000–\$7,000.

While much of the initial allure of Muniz's work can be traced to the works that inspired them, such as renditions of Andy Warhol's Marilyns as in *Reversal Grey Marilyn* (2003) or Vincent van Gogh's much beloved floral arrangement in *Sunflowers, after Van Gogh* (2002). Comprised of Pantone swatches, it is Muniz's interventions that invite closer looking and deeper reflection. His choice of materials ultimately are what offer symbolic and thematic depth, and provide an avenue for Muniz—as well as the viewer—to investigate ideas around lived reality, perception, and contemporary society and culture.

Vik Muniz: In Focus is live for bidding now through June 27, 2024.